

ЛАФКАДИО ХЪРН ХОРАЙ

Превод от английски: Мария Демот, 1989

chitanka.info

ХОРАЙ^[0]

Синьо видение на губещи се във висините дълбини — море и небе са се слели в сияйна омара...

Утро на пролетен ден.

Само небе и море — лазурен безкрай...

На преден план игриви вълни проблясват в сребристо, нишките на морската пяна се вият във водовъртеж.

Но малко по-нататък не се долавя движение, нито багри: мътното топлосиньо на водата се разлива и разтваря в синевата на въздуха. И няма хоризонт. Само устремена в безкрая далечина — под краката зее бездънна пропаст, а над нея се извисява необятният небесен купол и с височината палитрата става все по-наситена.

Затова пък там далеко под синевата на купола се очертават смътно контурите на дворцови кули със заострени и извити като лунни сърпове високи върхове — измамно великолепие на нещо отдавнашно и странно, озарено от нежно като спомен слънчево сияние.

... И така, опитвам се да опиша едно *какемоно* — японска картина върху коприна, окачена в нишата на гостната ми. Картината е озаглавена „Шинкиро“ — „Мираж“. Ала очертанията на миража не могат да се объркат с други. Това са мъждеещите порти на благословения Хорай, а отвъд тях — лунните кули на двореца на краля Дракон. Рисунокът, макар и оживял под четката на наш съвременник, носи духа на Китай отпреди две хиляди и сто години.

Ето какво е писано за това свещено място в китайските книги от онези времена:

В Хорай няма болести и смърт, няма и зима. Цветята никога не вехнат, а плодовете не загиват и ако човек вкуси дори веднъж от тях, повече не ще почувства глад и жажда.

В Хорай растат омайни билки — *соринши*, *рикугоаои*, *банконто*, — лек за всички болести. Тук вирее и чудотворната трева *йошинши*, която съживява мъртвите. Тя пие жива вода, една-единствена глътка от която дарява вечна младост. Жителите на Хорай ядат ориз от много малки купички, но оризът в тях никога не свършва, докато не се наядеш до насита. Там пият вино от съвсем малки чашки, но колкото и да пие човек, не може да пресуши такава чашка, докато главата му не се замае от сладостно опиянение.

Това и много още се разказва в легендите от времето на династия Дзин^[1]. Но едва ли хората, записали тези легенди, са виждали Хорай дори само като мираж.

Защото в действителност няма омайни плодове, които утоляват навеки глада и жаждата; нито чудотворна трева да съживява мъртвците; нито извор на жива вода; нито вечно пълни купички с ориз и вечно пълни чаши с вино. Не е вярно, че Хорай не познава мъката и смъртта, нито е вярно, че там няма зима. В Хорай зимите са студени — вятърът шиба и пронизва костите, а снежните шапки на Драконовите кули стърчат зловецю.

Но Хорай крие и много прелести, а за най-удивителната от тях не споменава нито един китайски летописец. Това е въздухът на Хорай. Необикновен е този въздух, затова и слънчевата светлина е по-бяла — млечна светлина, която не заслепява, — удивително ясна, но и много мека. Тук въздухът е отпреди сътворението на света: невероятно древен, толкова древен, че изпитвам страх, като си помисля от кои времена е. И съвсем не е обикновена смес от азот и кислород, не е просто въздух, а е изтъкан от духове — субстанция от безброй-безброй поколения души, слели се в една необятна полупрозрачност, — души на хора, които са мислели съвсем различно от нас.

Който и смъртен да поеме глътка от него, той поема в кръвта си трепета на тези души и те променят усещанията му — преобразяват представите му за пространство и време, така че той да вижда само през техния поглед, да чувства с техните сетива и да мисли единствено

като тях. Неусетно като сън настъпва тази промяна, а изникналият в този сън Хорай може да бъде описан така:

Тъй като в Хорай не познават злото, сърцата на хората никога не стареят. Душите им са вечно млади, затова и усмивка озарява лицата им от първия до последния им час. Освен когато боговете им изпратят скръб. Тогава те забулват лицата си, докато скръбта отминне.

Всички в Хорай се обичат и си вярват, сякаш са членове на едно семейство; и речта на жените се разлива като птича песен, защото сърцата им са също тъй безгрижни и леки като на птиците. Ръкавите на танцуващите девойки наподобяват пърхането на огромни нежни криле.

В Хорай хората не кроят нищо един от друг освен скръбта, защото няма от какво да се срамуват. Там никога не заключват, защото никой не краде; и денем, и нощем вратите остават незалостени, защото там няма от какво да се боят. И тъй като тамошните хора са вълшебници, макар и смъртни, всичко в Хорай освен двореца на краля Дракон е малко, необикновено и очарователно. А приказните обитатели на тази земя наистина ядат ориза си от много малки купички и пият виното си от съвсем малки чашки...

Отчасти това видение е навярно плод на призрачния въздух. Но не напълно, защото магията, сътворена от мъртвите, е само очарованието на един Идеал, магията на един извечен блян. И нещо от този блян се е въплътило в сърцата на много хора — в простата красота на безкористния живот, в прелестта на Жената...

Зъл вятър откъм запад вее над Хорай и уви! помита удивителния въздух. Откриваме го само тук-там на валма и дълги ивици — като онези дълги светли ивици на облаците, които пресичат надлъж пейзажите на японските художници.

Само под тези ивици вълшебна мъгла можеш все още да откриеш Хорай. Но никъде другаде... Помни, че Хорай носи още едно име —

шинкиро, или мираж. „Видението на непостижимото“. А видението избледнява, избледнява, за да не се появи никога вече освен на картини, в стихове и мечти...

[0] **Хорай** — според китайската легенда един от трите острова в Източнокитайско море, на които живеят „небесни обитатели“. Легендата е вероятно плод на тогавашните бледи представи на китайците за съществуването на Япония. — Б.р. ↑

[1] 220–618 г. от н.е. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.